

Actualiteiten bestuursprocesrecht

VMR Actualiteitendag, 4 november 2021

Prof. mr. H.D. (Hanna) Tolsma

h.d.tolsma@rug.nl

www.rug.nl/staff/h.d.tolsma

1

Responsief bestuursrecht

Burgerperspectief centraal – maatwerk - deformalisering

1. 'Varkens in Nood-arrest'
2. Bezwaar- en beroepstermijn niet langer van openbare orde
3. Evenredigheidsbeginsel

2

‘Varkens in Nood-arrest’

> HvJEU 14 januari 2021, ECLI:EU:C:2021:7

1. Biedt het nationale recht inspraak voor een ieder bij een Aarhusbesluit, dan verlangt het Verdrag dat deze personen toegang hebben tot de rechter om zich te kunnen beroepen op rechten op inspraak
2. Het recht van belanghebbenden om beroep in te stellen tegen Aarhusbesluiten mag niet afhankelijk gesteld worden van deelname aan de voorbereidingsprocedure van het bestreden besluit

Art. 6:13 Awb: Geen beroep bij de bestuursrechter kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijzen als bedoeld in artikel 3:15 naar voren heeft gebracht, geen bezwaar heeft gemaakt of geen administratief beroep heeft ingesteld.

3

Ruimhartige – tijdelijke – oplossing

ABRvS 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:786

- > In alle gevallen waarin bij omgevingsbesluiten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure is toegepast, mag art. 6:13 Awb niet worden tegengeworpen aan belanghebbenden

ABRvS 4 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:953

- > Beroep bij de bestuursrechter staat ook open voor niet-belanghebbenden die een zienswijze naar voren hebben gebracht tegen het ontwerpbesluit in de uniforme openbare voorbereidingsprocedure

4

Toepassing Varkens in Nood-arrest

ABRvS 14 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1507

- Aarhus. Altijd afd. 3.4 Awb bij voorbereiding Wnb-vergunning

ABRvS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1604

- Toepassing onderdelenfuik (vgl. 6:13 Awb) tav niet-belanghebbende

ABRvS 28 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1668

- Zienswijze art. 4:8 Awb geen inspraakprocedure Aarhus

ABRvS 28 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1655

- Geen uitzondering art. 6:13 /art. 8:1 Awb bij verkeersbesluit

ABRvS 28 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1679

- Geen uitzondering art. 6:13 Awb bij hoger beroep

ABRvS 27 oktober 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2390

- Ook relevant voor niet-belanghebbende bestuursorganen

5

Bezwaar- en beroepstermijn (art. 6:7 Awb) niet meer van openbare orde

ECLI:NL:CRVB:2021:1500; ECLI:NL:RVS:2021:1730;

ECLI:NL:HR:2021:1153 (koerswijziging)

- › Geen ambtshalve toetsing van tijdigheid rechtsmiddel in voorgaande fase
- › Iedere instantie (bezwaar, beroep, hoger beroep) is zelf verantwoordelijk om de tijdigheid van het rechtsmiddel te controleren
- › Dus bij niet tijdig bezwaar/beroep moeten partijen zelf alert zijn! Zeker in het omgevingsrecht!

6

Evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 lid 2 Awb)

“De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen”

Conclusie Widdershoven & Wattel

→ Aanbeveling gedifferentieerde toetsingsintensiteit (herstelsancties)

- Van vol/marginaal naar (a) drietrapsraket met (b) glijdende schaal
- a. geschiktheid, noodzakelijkheid en evenredigheid in strikte zin
- b. toetsingsintensiteit: ‘niet-evenredig’, ‘evenredig’, ‘juist/onjuist’

!zorgvuldig voorbereiden/beoordelen/motiveren!

#Bestuursrechtbeter